

Nr. 128	Fitu- og þurrefnismælingar á loðnu haustvertið 1980 og vetrarvertið 1981.
15. júní 1981	Skýrsluna í heild má panta í síma 20240

Fitu- og þurrefnismælingar á loðnu á haustvertið

1980 og vetrarvertið 1981

Aslaug Bergsdóttir - Jón Jóhannesson
Þórhallur Jónasson - Jóhann Þorsteinsson
Sigurlinni Sigurlinnason

ÚRDRÁTTUR

Rannsóknastofnun fiskiðnaðarins annaðist fitu- og þurrefnismælingar á loðnusýnum úr hverjum farni á haustvertið 1980 og þeim sýnum sem bárust á vetrarvertið 1981. Samkvæmt ákvörðun Verðlagsráðs sjávarútvegsins skal loðnan verðlögð samkvæmt niðurstöðum þessara mælinga.

Meðalfita á haustvertiðinni 1980 var 16.3%; vegið meðaltal (staðalfrávik 1.4%). Fitan var í hámarki strax í byrjun vertiðar í september 19.8%, lækkaði síðan niður í 13.8% í lok vertiðarinnar um miðjan desember. Meðalþurrefni á haustvertiðinni var 15.0% (staðalfrávik 0.7%); vegið meðaltal.

Meðalfita á vetrarvertiðinni 1981 var 8.4% (staðalfrávik 3.9%). Í byrjun janúar var fitan í 13.2% en í byrjun apríl við lok veiðanna var fitan komin niður í 2.1%.

Reiknuð voru vegin meðaltöl fitu- og þurrefnis í því hráefni, sem hver verksmiðja tók á móti á haustvertiðinni og sömu útreikningar gerðir fyrir vetrarvertiðina. Samsvarandi meðaltöl voru reiknuð út fyrir hvert veiðiskip.

EFNISYFIRLIT

1. INNGANGUR	bls. 2
2. TILHÖGUN OG FRAMKVÆMD	" 2
3. NIÐURSTÖÐUR: haustvertið 1980	" 2
3.1. Fita og þurrefni á haustvertið 1980; TAFLA 1 og LÍNURIT 1.....	4
Yfirlit um fitu- og þurrefnisinnihald á sumar- og haustvertiðum 1976-1980; TAFLA 2.....	" 4
3.2. Mótttekið hráefni og meðaltal efnagreininga hjá einstökum verksmiðjum; TAFLA 3.....	" 6
3.3. Yfirlit um aflamagn einstakra veiðiskipa og efnainnihald þess afla á haustvertið 1980; TAFLA 4.....	" 7
4. NIÐURSTÖÐUR: Vetrarvertið 1981.....	" 10
4.1. Fita og þurrefni á vetrarvertið 1981;	" 10
TAFLA 5 og LÍNURIT 2.....	10
Yfirlit um fitu- og þurrefnisinnihald á vetrar- vertiðum 1977-1981; TAFLA 6.....	" 10
4.2. Mótttekið hráefni og meðaltal efnagreininga hjá einstökum verksmiðjum; TAFLA 7.....	" 13
4.3. Yfirlit um aflamagn einstakra veiðiskipa og efnainnihald þess afla á vetrarvertið 1981; TAFLA 8	" 14
5. Mynd af veiðisvæði loðnu á haust- og vetrarvertið	" 16
6. Fyrirmæli um sýnatöku vegna fitumælinga á bræðslufiski	" 17
7. LOKAORÐ	" 18

I. INNGANGUR

Veiðarnar á haustvertíð hófust í byrjun september. Það nýmæli var tekið upp á þessari vertíð að heildarloðnuaflanum á haust- og vetrarvertíðinni var skipt upp á milli einstakra loðnuskipa í hlutfalli við stærð skipanna. Alls fengu 52 skip útlutað ákveðnu aflamagni. Af þessum sökum var sóknin ekki eins hörð og áður og veiðarnar dreifðust á lengra tímabil. Síðasti veiðidagur á haustvertíðinni var 16. desember. Heildaraflinn var 367.445 tonn.

Veiðar byrjuðu strax upp úr áramótum á vetrarvertíðinni og lauk þeim í byrjun apríl. Sýni bárust úr 152.510 tonnum (tilgreint á fylgimiðum með loðnusýnum) en heildaraflinn á vertíðinni var um 156 þúsund tonn.

2. TILHÖGUN OG FRAMKVÆMD

Samkvæmt ákvörðun Verðlagsráðs sjávarútvegsins eiga fulltrúar veiðiskips og verksmiðju að annast sýnatöku eftir fyrirmælum Rannsóknastofnunar fiskiðnaðarins. Sýnatökuaðferðinni er lýst í kafla 6 hér á eftir og einnig aftan á merkimiðum þeim, sem Rannsóknastofnunin sendir út til verksmiðjanna og fylgja eiga loðnusýnunum.

Alls bárust 625 sýni til efnagreininga á haustvertíðinni 1980. 425 voru efnagreind hjá Rannsóknastofnun fiskiðnaðarins í Reykjavík, 49 hjá útibúinu á Akureyri, 67 hjá útibúinu á Ísafirði, 54 hjá útibúinu á Neskaupstað og 30 sýni hjá Rannsóknastofnun fiskiðnaðarins í Vestmannaeyjum.

Á vetrarvertíðinni 1981 bárust 348 loðnusýni til efnagreininga. 82 voru efnagreind hjá Rannsóknastofnun fiskiðnaðarins í Reykjavík, 10 hjá útibúinu á Akureyri, 5 hjá útibúinu á Ísafirði 170 hjá útibúinu á Neskaupstað og 81 hjá Rannsóknastofnun fiskiðnaðarins í Vestmannaeyjum.

3. NIÐURSTÖÐUR: Haustvertíð 1980

3.1. Fita- og þurrefni á haustvertíð 1980:

Fitan var í hámarki þegar í upphafi vertíðar (19.8%) Meðalfita var mun hærri en undanfarnar vertíðar eða 16.3% og meðalþurrefni var 15.0% (vegin meðaltöl).

Í töflu 1 eru vegin vikumeðaltöl fitu og fitufrís þurrefnis

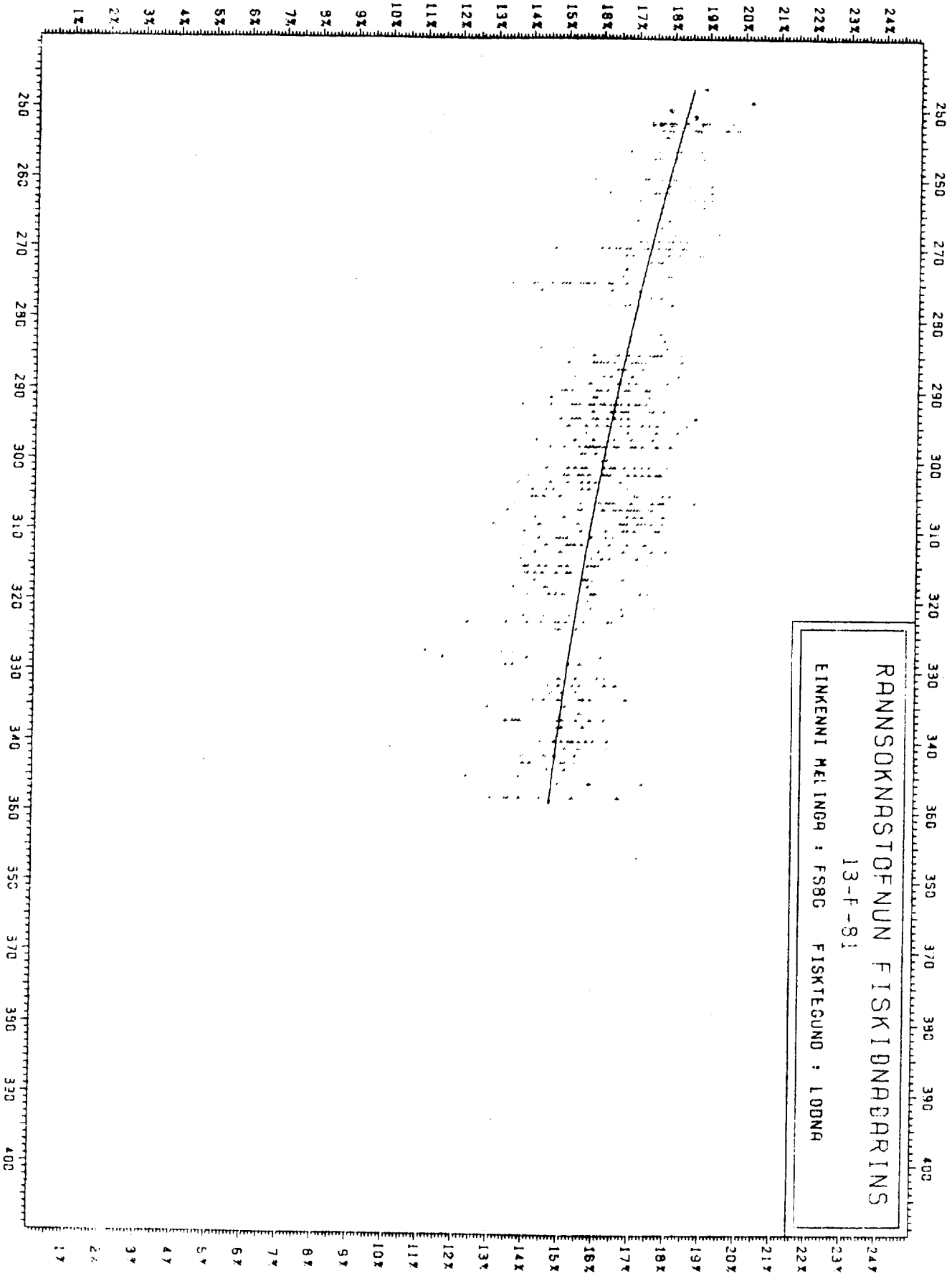
Tafla 2 er yfirlitstafla yfir sumar- og haustvertíðir 1976-1980.

Línurit 1 sýnir breytingar á fituinnihaldi loðnunnar á ver-

LÍNURIT 1. Breytingar á fitu á haustvertíðinni 1980

Líking línunnar er : $y = 42.15 - 0.14x + 0.16 \cdot 10^{-3} x^2$

FITA

DAGAR FRÁ ARAÐOTUM

TAFLA 1.

Fita-og fitufrítt þurrefni á haustvertíð 1980

<u>Veiðivika</u>	<u>Fjöldi mælinga</u>	<u>Afli tonn</u>	<u>Meðal- fita %</u>	<u>Meðal- þurrefni%</u>	<u>Veiðisvæði</u>
4/9-6/9	2	751	19.8	14.8	15
7/9-13/9	28	18661	18.2	14.5	9,10,11,15
14/9-20/9	34	17786	18.0	14.3	9,10,15
21/9-27/9	45	26571	17.5	14.5	8,9
28/9-4/10	37	15943	16.8	14.7	8
5/10-11/10	11	4032	17.3	15.2	8,9
12/10-18/10	68	45064	16.7	14.9	8,9
19/10-25/10	91	54345	16.3	15.1	5,7,8,9,12
26/10-1/11	67	43479	16.0	15.0	8
2/11-8/11	78	55282	16.1	15.1	8,9
9/11-15/11	46	18609	15.5	14.9	7,8,9
16/11-22/11	23	13066	15.1	15.3	8
23/11-29/11	22	16316	15.2	15.0	8,9,10,12
30/11-6/12	39	23302	15.0	15.3	9,10,11
7/12-13/12	23	9248	15.0	15.8	10,11
14/12-16/12	13	4806	13.8	16.0	10,11

TAFLA 2.

Meðalfita og þurrefni loðnu á sumar-
og haustvertíð 1976-1980

<u>Ár</u>	<u>Tímabil</u>	<u>Fjöldi mælinga</u>	<u>Meðal- fita %</u>	<u>Meðal- þurrefni %</u>
1976	04.07.-20.12.	364	14.6	14.8
1977	15.07.-17.12.	710	16.5	14.9
1978	16.07.-15.12.	1024	15.8	14.5
1979	20.08.-09.11.	806	14.4	14.9
1980	04.09.-16.12.	625	16.3	15.0

3.2. Móttekið hráefni og meðaltal efnagreininga hjá einstökum verksmiðjum á haustvertíð 1980

Í töflu 3 eru niðurstöður útreikninga á vegnu meðaltali fitu og þurrefnis, sem hver verksmiðja hefur tekið á móti á vertíðinni. Meðalfrávik er reiknað á þann hátt, að hver mæling hjá einstakri verksmiðju er borin saman við dagsmeðaltal sama dags og fundið frávik frá því. Síðan er tekið vegið meðaltal frávikanna. Meðalfrávik getur þannig gefið til kynna, ef sýni hjá einstakri verksmiðju eru að jafnaði mjög frábrugðin öðrum, t.d. ef sýnin innihalda meira vatn lækkar bæði fita og þurrefni. Þetta gæti gefið til kynna mismun í löndunarbúnaði eða mismun í sýnatöku.

3.3. Aflamagn og meðaltal efnagreininga úr förmum hjá einstökum veiðiskipum á haustvertíð 1980

Tafla 4 er unnin eins og tafla 3 og meðalfrávik fundin á sama hátt fyrir hin einstöku skip og gert er fyrir hverja verksmiðju.

TAFLA 3. Efnagreiningar á hráefni verkmiðja á haustvertíð 1980

Nr. og nafn verkmiðju	Aflamagn (tonn)	Fjöldi mælinga	Meðal- fita %	Meðal- frávik %	Meðal- þurrrefti %	Meðal- frávik %	Samtals meðal- frávik %
1. Akranes	20.006	29	16.23	0.16	15.07	0.06	0.2
2. Akureyri	26.234	48	17.09	0.46	14.57	-0.17	0.3
3. Bolungarvík	24.599	67	16.75	0.33	15.22	0.22	0.6
5. Djúpvogur	245	1	13.80	0.18	14.90	-1.23	-1.1
6. Eskifjörður	10.561	12	16.92	0.56	14.84	-0.17	0.4
8. Grindavík	9.529	16	14.81	-0.66	15.61	0.26	-0.4
9. Hafnarfjörður	13.472	20	15.81	-0.34	14.98	-0.01	-0.4
11. Keflavík	24.062	39	15.83	-0.39	14.97	-0.03	-0.4
12. Neskaupstaður	15.522	22	17.75	1.05	15.12	0.12	1.2
13. Raufarhöfn	49.737	93	16.32	0.08	15.11	0.07	0.2
15. Reykjavík S+F	30.241	47	15.42	-0.79	15.08	0.06	-0.7
17. Sandgerði	5.762	10	16.05	-0.50	15.19	0.32	-0.2
18. Seyðisfjörður S.R.	10.441	15	17.25	0.46	14.72	-0.14	0.3
19. Seyðisfjörður Ísbj.	3.383	5	17.15	0.84	14.65	-0.31	0.5
20. Siglufjörður	89.164	155	16.06	-0.28	14.94	0.05	-0.2
23. Vestmannaeyjar FES	16.229	16	16.63	0.34	14.50	-0.36	0.0
24. Vestmannaeyjar FIVE	8.291	16	17.14	1.04	14.19	-0.74	0.3
26. Þorlákshöfn	3.220	3	16.81	0.29	15.12	0.03	0.3
28. Patreksfjörður	3.290	7	15.54	-0.57	14.75	-0.33	-0.9
31. Valfóður h.f.	2.465	5	18.04	0.93	15.29	0.37	1.3

TAFLA 4. Efnagreiningar á hráefni loðnuskipa á haustvertíð 1980

Nr. og nafn skips	Aflamagn (tonn)	Fjöldi mælinga	Meðal- fita %	Meðal- frávik %	Meðal- purrefni%	Meðal- frávik%	Samtals meðal- frávik%
1. Albert GK 31	6.646	12	16.97	0.25	14.89	0.16	0.4
5. Krossanes SU 5	2.742	7	16.08	-0.10	14.76	-0.34	-0.4
9. Ársæll KE 77	3.374	10	15.45	0.35	14.95	-0.29	0.1
14. Bergur VE 44	4.070	11	16.40	0.11	14.86	-0.09	0.0
17. Bjarni Ólafsson AK 70	7.161	9	16.43	0.65	14.69	-0.31	0.3
20. Börkur NK 122	6.834	8	17.86	0.99	15.04	0.19	1.2
21. Dagfari ÞH 70	4.414	10	16.46	-0.27	14.87	0.33	0.1
22. Eldborg HF 13	14.083	12	16.07	-0.14	14.76	-0.14	-0.3
25. Fífilll GK 54	7.966	15	16.71	0.27	14.86	0.00	0.3
30. Gígja RE 340	8.871	14	15.88	-0.45	14.68	-0.29	0.7
31. Gísli Árni RE 375	7.825	15	16.23	-0.61	15.01	0.21	-0.4
35. Grindvíkingur GK 606	11.030	12	15.88	-0.65	15.02	0.08	-0.6
37. Guðmundur RE 29	7.744	11	16.47	0.04	15.16	0.23	0.3
40. Gullberg VE 292	4.614	8	16.86	0.71	14.67	-0.23	0.5
42. Hafriðh ÍS 400	5.561	12	16.32	0.11	15.33	0.34	0.5
43. Haförn RE 14	8.692	15	16.99	0.25	14.97	0.12	0.4
44. Hákon ÞH 250	8.175	13	15.99	-0.55	15.12	0.26	-0.3
46. Harpa RE 342	8.320	14	15.99	-0.56	14.65	-0.24	-0.8

TAFLA 4. Frh.

Nr. og nafn skips	Aflamagn (tonn)	Fjöldi mælinga	Meðal- fita %	Meðal- frávík%	Meðal- þurrefni%	Meðal- frávík%	Samtals meðal- frávík%
49. Helga II RE 373	6.330	13	16.92	0.19	14.64	-0.22	0.0
50. Helga Guðmundsd. BA 77	6.012	10	16.05	-0.90	14.67	-0.06	-1.0
51. Hilmir SU 171	12.451	12	16.32	0.34	14.76	-0.18	0.2
52. Hilmir II SU 177	6.345	12	16.14	-0.60	14.88	-0.01	-0.6
53. Hrafn GK 12	6.122	10	15.17	-0.45	15.12	0.03	-0.4
56. Huginn VE 55	6.941	15	15.78	-0.01	15.40	0.17	0.2
57. Húnaröst AR 150	8.344	16	15.78	0.48	15.44	-0.02	0.5
58. Tsafold HG 209	256	1	18.90	0.00	14.90	0.00	0.0
59. Isleifur VE 63	5.199	13	16.24	-0.01	14.96	0.05	0.0
62. Jón Finnsson GK 506	7.297	16	16.59	-0.10	15.12	0.15	0.1
64. Júpiter RE 161	11.971	13	16.25	0.17	15.12	0.04	0.2
65. Kap II VE 4	5.319	9	17.07	0.16	14.51	-0.25	-0.1
68. Keflvíkingur KE 100	7.596	17	16.60	0.28	15.12	0.15	0.4
70. Ljósfari RE 102	7.764	16	15.95	-0.55	14.86	-0.14	-0.7
72. Magnús NK 72	4.060	8	17.08	0.36	14.76	-0.25	0.1
74. Náttfari PH 60	7.602	18	16.17	-0.04	14.91	-0.02	-0.1
76. Óli Óskars RE 175	13.737	13	16.76	0.20	15.10	0.22	0.4
77. Óskar Halldórss.RE 157	5.725	8	14.70	-0.68	15.49	0.20	-0.5

TAFLA 4. Frh.

Nr. og nafn skips	Aflamagn (tonn)	Fjöldi mælinga	Meðal- fita %	Meðal- frávik%	Meðal- þurrrefni%	Meðal- frávik%	Samtals meðal- frávik%
78. Pétur Jónsson RE 69	7.173	10	16.67	-0.33	15.12	0.14	-0.2
79. Raudsey AK 14	7.903	16	16.15	-0.12	14.97	-0.02	-0.1
82. Seley SU 10	3.161	8	16.37	0.33	15.45	0.34	0.7
85. Sigurður RE 4	13.139	13	16.58	0.29	14.68	-0.19	0.1
86. Sigurfari AK 95	8.297	13	16.15	0.26	15.44	0.17	0.4
87. Skarðsvík SH 205	6.843	14	16.10	-0.26	14.91	0.04	-0.2
88. Skrírnir AK 16	7.703	22	16.26	-0.03	14.92	-0.09	-0.1
97. Súlan EA 300	7.333	11	16.73	0.13	14.50	-0.24	-0.1
98. Svanur RE 45	5.697	11	16.25	-0.27	14.74	-0.11	-0.4
99. Sæberg SU 9	3.624	8	15.53	0.00	15.39	0.14	0.1
100. Sæbjörg VE 56	6.014	13	17.85	0.69	14.62	-0.15	0.5
102. Víkingur AK 100	10.312	12	15.71	0.00	14.94	-0.09	-0.1
103. Víkurberg GK 1	5.501	13	15.79	-0.16	15.23	0.09	-0.1
106. Þórður Jónasson EA 350	4.131	9	16.77	0.34	14.60	-0.42	-0.1
108. Þórshamar GK 75	4.520	9	15.35	0.15	15.53	0.08	0.2
109. Örn KE 13	8.539	16	16.87	0.19	15.21	0.27	0.5

4. NIÐURSTÖÐUR: VETRARVERTIÐ 1981

4.1. Fita og þurrefni á vetrarvertið 1981

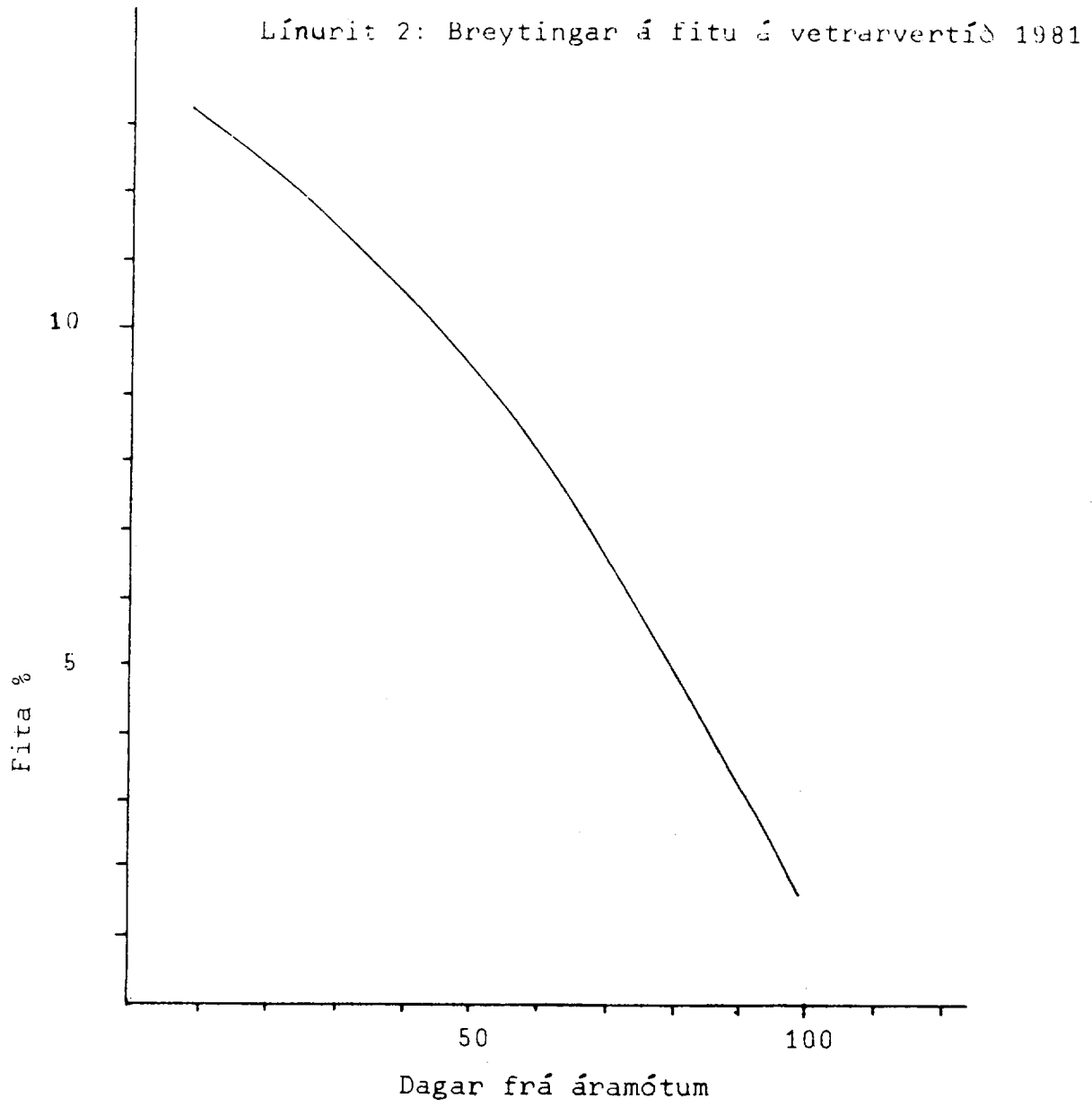
Í byrjun vertíðar var fitan í 13.2% og var komin niður í 2.1% í lok vertíðarinnar. Meðalfitan yfir vertiðina var 8.4% (staðalfrávik 3.86%). Meðal þurrefni yfir vertiðina var 15.7% (staðalfrávik 0.8%). Meðaltölun eru öll miðuð við aflamagn. Í töflu 5 er yfirlit yfir vikumeðaltöl fitu og þurrefnis á vetrarvertiðinni 1981. Í töflu 6 er yfirlit yfir fitu og þurrefni á vetrarvertiðum 1977-1981.

TAFLA 5. Vikumeðaltöl fitu og fitufrís þurrefnis á vetrarvertið 1981

<u>Veiðivika</u>	<u>Fjöldi mælinga</u>	<u>Afli tonn</u>	<u>Meðal- fita%</u>	<u>Meðal- þurrefni%</u>	<u>Veiðisvæði</u>
07.01-10.01	5	1.878	13.2	15.5	10,11
12.01-18.01	25	8.154	12.7	15.6	11,12
19.01-25.01	36	18.534	12.4	16.0	12,13
26.01-01.02	54	26.112	11.8	16.0	12,13
02.02-08.02	45	19.876	11.0	16.2	12,13,14
09.02-15.02	25	7.987	10.2	16.2	13,14
16.02-22.02	14	4.280	9.9	16.2	13
23.02-01.03	3	496	8.9	16.5	13,14
02.03-08.03	5	1.356	6.9	16.5	2,14
09.03-15.03	66	34.009	4.3	15.2	2,3,4,5,9
16.03-22.03	47	23.863	4.0	15.5	2,3,4
23.03-29.03	17	4.695	3.7	15.3	3,4
30.03-05.04	4	663	3.3	15.3	3,4
06.04-08.04	2	607	2.1	14.9	4

TAFLA 6. Yfirlitstafla yfir vetrarvertiðir 1977-1981

<u>Ár</u>	<u>Fjöldi mælinga</u>	<u>Afli tonn</u>	<u>Meðal- fita %</u>	<u>Meðal- þurrefni %</u>
1977	1.668	534.603	8.12	15.93
1978	1.353	467.755	7.13	16.30
1979	1.064	483.443	8.16	16.04
1980	747	378.698	8.27	15.96
1981	348	152.510	8.44	15.74

4.2. Móttekið hráefni og meðaltal efnagreininga hjá einstökum verksmiðjum á vetrarvertíðinni 1981

Í töflu 7 eru niðurstöður útreikninga á vegnu meðaltali fitu og þurrefnis sem hver verksmiðja hefur tekið á móti. Meðalfrávik reiknuð á sama hátt og lýst er í 3.2..

4.3. Yfirlit yfir aflamagn einstakra veiðiskipa og efna-
innihald aflans á vetrarvertíð 1981. TAFLA 8

Tafla 8 er unnin eins og tafla 7 og meðalfrávik fundin á sama hátt fyrir hin einstöku skip og gert var fyrir verksmiðjurnar.

TAFLA 7. Efnagreiningar á hráefni verksmiðja á vetrarvertíð 1981

Nr. og nafn verksmiðju	Aflamagn (tonn)	Fjöldi mælinga	Meðal- fita %	Meðal- frávik%	Meðal- purreftni %	Meðal- frávik%	Samtals meðal- frávik%
1. Akranes	8.522	12	6.40	-0.41	15.57	0.03	-0.4
2. Akureyri	4.453	10	13.14	0.26	14.98	-0.46	-0.2
3. Bolungarvík	3.098	5	10.33	-0.10	16.08	0.29	0.2
5. Djúpvogur	395	1	10.90	0.12	16.70	0.34	0.5
6. Eskifjörður	35.491	71	10.60	0.13	15.98	-0.05	0.1
8. Grindavík	6.362	14	4.12	-0.71	15.29	-0.10	-0.8
9. Hafnarfjörður	2.926	7	3.23	-0.60	14.35	-1.03	-1.6
10. Hornafjörður	1.511	5	5.51	-0.01	16.53	0.55	0.5
11. Keflavík	6.221	13	4.13	-0.45	15.51	0.04	-0.4
12. Neskaupstaður	23.154	50	10.58	0.15	15.88	-0.02	0.1
13. Rauфарhöfn	6.683	16	12.02	-0.39	16.24	0.31	-0.1
15. Reykjavík S+F	4.187	6	3.10	-0.48	16.17	0.69	0.2
17. Sandgerði	374	1	9.20	-1.98	15.50	-0.38	-2.4
18. Seyðisfjörður S.R.	5.277	17	11.30	-0.08	16.04	-0.08	-0.2
19. Seyðisfjörður Ísbj.	9.507	29	11.18	-0.01	16.32	0.21	0.2
20. Siglufjörður	99	1	8.50	-4.11	15.20	0.26	-3.9
21. Stöðvarfjörður	606	2	3.60	-0.93	16.53	0.92	0.0
23. Vestmannaeyjar FES	10.834	26	5.23	0.57	15.21	-0.26	0.3
24. Vestmannaeyjar FIVE	20.355	55	5.02	0.22	15.30	0.00	0.2
25. Vopnafjörður	1.406	3	12.59	0.14	16.15	0.30	0.4
26. Þorlákshöfn	1.049	4	3.56	-0.19	16.46	0.91	0.7

TAFLA 8. Efnagreiningar á hráefni loðnuskipa á vetrarvertíð 1981

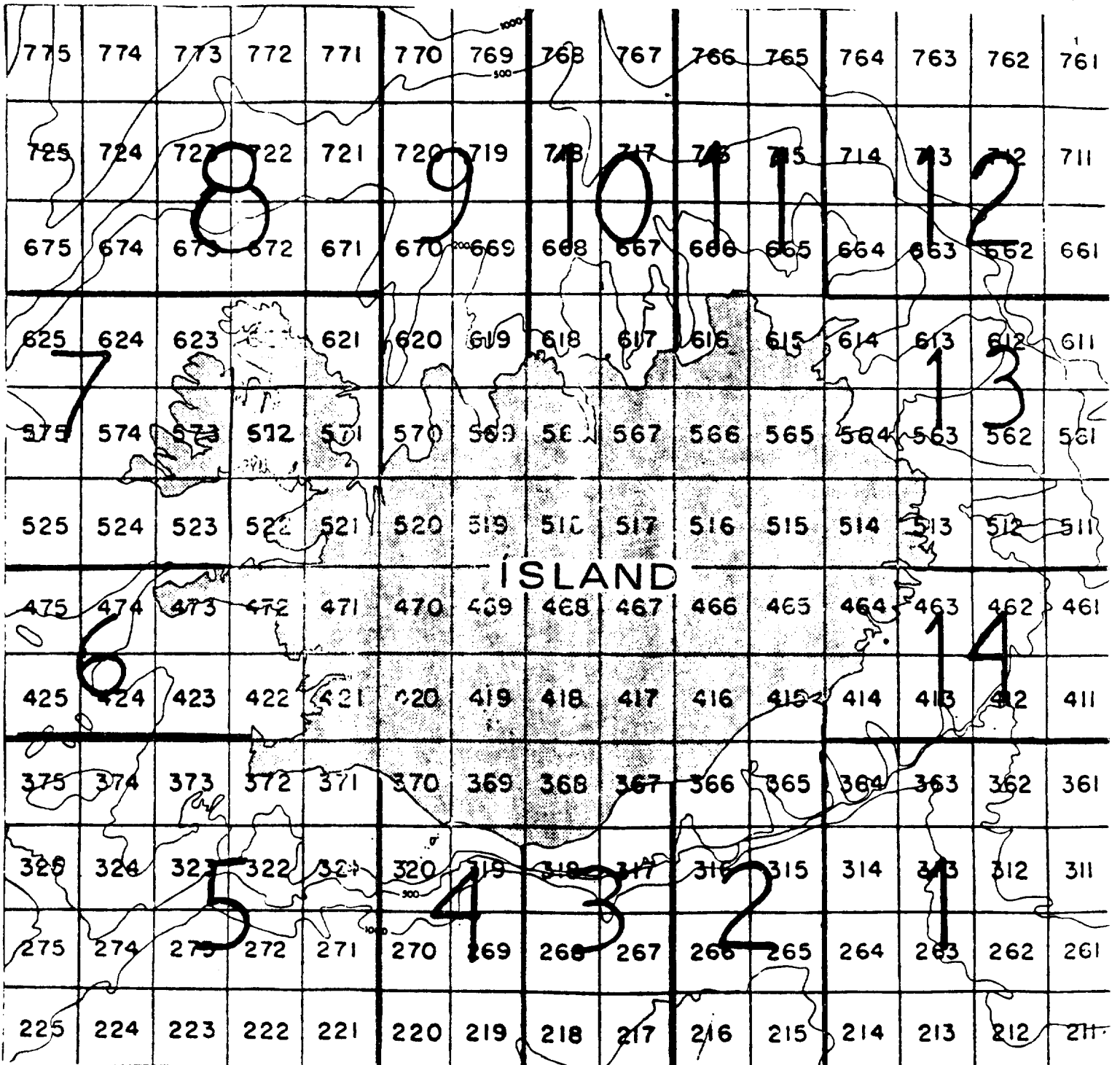
Nr. og nafn skips	Aflamagn (tonn)	Fjöldi mælinga	Meðal- fita %	Meðal- frávik%	Meðal- þurrrefni%	Meðal- frávik%	Samtals meðal- frávik%
1. Albert GK 31	1.617	3	12.53	0.26	16.30	0.30	0.6
5. Krossanes SU 5	4.656	16	8.41	-0.10	16.04	0.10	0.0
9. Ársæll KE 77	5.227	16	8.18	0.18	15.54	-0.27	-0.1
14. Bergur VE 44	5.274	19	6.84	-0.08	15.64	0.06	0.0
17. Bjarni Ólafsson AK 70	6.685	8	8.87	-0.15	15.31	-0.32	-0.5
20. Börkur NK 122	6.824	9	9.35	0.27	15.79	0.03	0.3
21. Dagfari PH 70	3.002	7	10.71	-0.42	16.07	0.09	-0.3
22. Eldborg HF 13	2.611	2	3.96	0.17	15.80	0.12	0.3
25. Fífill GK 54	1.892	5	4.54	0.62	14.82	-0.46	0.2
30. Gígja RE 340	2.045	4	3.44	-0.84	14.92	-0.52	-1.4
31. Gísli Arni RE 375	2.429	8	3.38	-0.59	14.69	-0.70	-1.3
35. Grindvikingur GK 606	2.281	4	3.41	-0.73	14.60	-0.69	-1.4
37. Guðmundur RE 29	4.371	10	6.23	-0.13	16.18	0.45	0.3
40. Gulberg VE 292	5.598	12	9.72	0.24	15.63	-0.13	0.1
42. Hafrún ÍS 400	4.796	10	9.06	-0.08	16.01	0.32	0.2
44. Hákon PH 250	1.090	2	12.95	-0.03	15.04	-0.43	-0.5
49. Helga II RE 373	1.421	4	12.09	-0.06	16.28	0.30	0.2
50. Helga Guðmundsd.BA 77	2.781	6	10.91	-0.10	16.35	0.22	0.1
52. Hilmir II SU 177	3.572	9	7.78	0.01	15.87	0.34	0.4
53. Hrafn GK 12	2.298	5	12.84	-0.06	15.68	-0.02	-0.1
56. Huginn VE 55	3.051	7	7.38	0.26	15.64	0.15	0.4
59. Ísleifur VE 63	1.828	6	11.96	0.04	15.81	-0.22	-0.2

TAFLA 8. Frh.

Nr. og nafn skips	Aflangan (tonn)	Fjöldi mælinga	Meðal- fita %	Meðal- frávik%	Meðal- þurrreini%	Meðal- frávik%	Samtals meðal- frávik%
62. Jón Finnsson GK 506	822	5	10.66	0.17	16.20	0.02	0.2
63. Jón Kjartansson SU 111	13.476	17	9.45	0.33	15.89	-0.02	0.3
64. Júpiter RE 161	3.185	5	4.62	0.23	14.98	-0.17	0.1
65. Kap II VE 4	3.048	7	11.59	0.05	15.90	-0.05	0.0
70. Ljósfari RE 102	1.604	7	4.04	-0.09	14.71	-0.53	-0.6
72. Magnús NK 72	5.475	13	8.59	-0.25	16.06	0.11	-0.1
76. Óll Óskars RE 175	2.380	4	3.91	-0.07	15.25	-0.10	-0.2
78. Pétur Jónsson RE 69	2.105	3	12.27	-0.14	15.85	-0.07	-0.2
82. Seley SU 10	5.230	18	8.88	0.16	15.91	0.01	0.2
85. Sigurður RE 4	2.809	3	4.09	0.11	15.63	0.14	0.3
86. Sigurfari AK 95	1.530	3	12.35	-0.15	16.25	0.42	0.3
87. Skarösvík SH 205	1.228	4	12.64	0.11	15.84	0.09	0.2
97. Súlan EA 300	4.055	9	8.55	0.31	15.39	-0.07	0.2
98. Svanur RE 45	4.730	13	8.50	-0.15	16.02	0.22	0.1
99. Sæberg SU 9	5.683	16	7.50	0.02	15.81	-0.03	0.0
100. Sæbjörg VE 56	2.140	6	11.36	0.08	15.95	-0.28	-0.2
102. Víkingur AK 100	4.830	7	7.07	-0.38	16.10	0.43	0.1
103. Víkurberg GK 1	2.204	6	12.20	0.16	16.05	0.05	0.2
106. Þórður Jónsson EA 350	5.361	16	8.44	0.04	15.80	-0.12	-0.1
108. Þórshamar GK 75	5.266	14	8.98	-0.32	15.81	0.22	-0.1

5. MYND 1 sýnir Íslandskort með svæðaskiptingu Tilkynninga- skyldunnar og veiðisvæðaskiptingu Rannsóknastofnunar fiski- ðnaðarins.

Mynd 1.

6. FYRIRMÆLI UM SÝNATÖKU VEGNA FITUMÆLINGA Á BRÆDSLUFISKI

Sýni til fitumælinga á bræðslufiski skulu tekin með því að sökkva upp í fimm lítra vatnspéttu ílát í færibandi, eða flutningstæki á leið í verksmiðju á hálf tíma fresti, meðan á löndun stendur. Öll þessi sýni skulu losuð í stærra vatnspétt ílát, blandað vel saman og tekin tvö fimm lítra heildarsýni af blöndunni. Þau skulu bæði sett í tvöfalda lokaða plastpoka, fryst strax og annað sýnið sent í nægilega sterkum umbúðum (t.d. pappakassa eða mjölpoka) með fyrstu hentugu ferð til Rannsóknastofnunar fiskiðnaðarins, en hitt geymt í frysti.

7. LOKAORÐ

Núverandi verðlagningarfyrirkomulagi á loðnu var komið á sumarið 1976. Tilgangur þess var að tryggja réttlátari verðlagningu á bræðslufiski. Sýnatakan hefur alltaf verið aðalóvissuþátturinn í þessu kerfi, það er erfitt að ná góðu meðaltalssýni úr stórum farmi. Til að gera þennan óvissuþátt sem minnstan er nauðsynlegt að fylgja nákvæmlega fyrirmælum Rannsóknastofnunarinnar um sýnatökuna (sjá kafla 6) og fæst þá ágætt meðaltalssýni af aflanum. Athuganir sem Rannsóknastofnunin gerði haustið 1980 sýndu að þau 5 kg sýni sem tekin eru úr meðaltalssýninu eru jafngild sé meðaltalssýnið blandað nægilega vel.

Á haustvertíðinni 1980 sköpuðust nýjar aðstæður við þær aflatakmarkanir sem settar voru á hvert skip. Samkeppni skapaðist milli verksmiðjanna um þetta takmarkaða hráefni og virtist ýmsum aðferðum beitt. Ein aðferðin var sú að breyta sýnatökuaðferðinni og þá gjarnan leyfa skipverjum að velja sýnin um borð. Þegar svo er komið að sýnin eru tekin á mismunandi vegu verður samamburður á milli báta og/eða einstakra löndunarstaða ekki raunhæfur. Þegar sýnin eru valin á þennan hátt, eru þau ekki neinn mælikvarði á gæði þess afla sem berst á land.

Á töflu 3 sést að dreifing meðalfrávika verksmiðjanna á haustvertíð 1980 er meiri en oftast áður; 45% eru innan við $\pm 0.3\%$, 20% verksmiðjanna eru með samtalsmeðalfrávik milli $+0.3\%$ og $+1.3\%$ og 35% eru á bilinu -0.3% og -1.1% . Dreifing meðalfrávika skipanna var mjög svipuð og undanfarnar vertíðir eða 71.2% og innan við $\pm 0.45\%$ og 94.2% skipanna lágu innan við $\pm 0.75\%$.

Sýnatökum virtist einnig hagað með ýmsu móti á vetrarvertíðinni 1981. Í töflu 7 sést dreifing meðalfrávika fyrir verksmiðjurnar á vetrarvertíðinni. Þar eru 52% innan við $\pm$ 0.3%, 19% eru á bilinu +0.3% - +0.7% og 29% af verksmiðjunum eru á bilinu -0.3% til -2.4%. Svona mikil dreifing á meðalfrávikum hefur ekki sést áður á vetrarvertíð og er varla nokkur vafi á að þar er sýnatökunni um að kenna.

Eins og áður sagði var þessu kerfi komið á til að tryggja réttláta verðlagningu á bræðslufiski. En eins og sýnatökunni hefur verið háttað tvær undanfarnar vertíðar er full ástæða til að endurskoða þetta verðlagningarkerfi. Það má segja að þessar fitu- og þurrefnismælingar þjóni engum tilgangi ef sýnin, sem tekin eru, eru ekki meðaltalssýni úr afla skipanna.

Á síðastliðnu ári setti Verðlagsráð á stofn nefnd til að endurskoða reglur um sýnatöku og tilhögun við löndun. Í nefndinni áttu sæti fulltrúar frá kaupendum, seljendum og Rannsóknastofnun fiskiðnaðarins (Kristján Kristinsson). Nefndin skilaði álitum í lok ársins og gerði tillögur um m.a. að þurrðælingu yrði beitt í öllum tilvikum nema þegar hrognasöfnun og frýsting á sér stað. Nefndarmenn álitu að samræma mætti sýnatökuna með einföldum útbúnaði og einnig gerðu þeir tillögur um breytta tilhögun við þökkun og sendingu sýna. Í framhaldi af þessu má vænta breyttra reglna um sýnatöku frá Verðlagsráði fyrir vertíðarbyrjun haustið 1981.